

goče izpoznati gibanje mladiča. Najleže se to izgodi, kedar se kobila napaja; treba je samo ji roko položiti v tem času na spodnji strani trebuha, tako med popkom in vimenom in brž se čuti gibanje mladiča. Ali tudi vidi se že v tej dobi lahko, ako stoji kobila na solnci ter ji solnce sije po trebuhu. Čez nekaj časa pa raste že tudi vime itd. kobili in tega ni mogoče prezreti.

Od breje kobile je vse odvracati, kar ji škoduje; ne sme se pritisniti na kaj trdega, ne sme se preveč stresti, post. če se spšaši, pa tudi ne pregnati pri delu. Varuje se naj tudi prehlajenja. Zatem pa je gledati na krmljenje in pri tem se naj pomisli, da ima kobila jesti za-se pa ob enem tudi za mladiča. Temu je treba, ker naglo raste, veliko snovi za meso, kosti, hrustec. . . . Le-te reči pa se delajo iz raznih beljakovin in solnin in mora jim jih priskrbeti kobila in ona jih mora torej dobiti va-se iz krme. Samo iz sena pa jih ne dobiva, nekaj, ker jih ni v njem, nekaj pa za to ne, ker bi ga bilo preveč treba — nekaj, kar bi ji raztegnilo želodec in črevesa ter bi ob enem lahko oškodovalo mladiča v njej. Vsled tega ne kaže v takem času polagati kobili le sena, ampak dajati se ji mora zobanja, najbolje, če ovska. Naj pa kobila tako krmo vselej dobro prebavi, zato ji je treba gibanja; naj se torej pusti o lepem dnevu nekaj časa na prostem, v okolu, ali naj se vpreže v lahkem vozu ali tudi izpelje na uzdi. Drugače pa se lahko je loti maternica, ali se ji celo zapre in torej množi nevarnost za življenje njeno ali vsaj mladiča.

Ako se pa ravna dobro s kobilo v dobi, ko nosi, ako se ji torej streže, kakor smo opisali, bode tem večja korist iz nje, kajti tako se mladič lepo izgodnja v njenem truplu in ne loti se ga potem tako lahko kaka bolezen: hromost, driska, smolika itd. ali pa jo vsaj ležje preboli, če se ga loti, kakor pa slabo žrebe. Kedar pa je potlej snega in že trda zima, tedaj je treba hleve prevetriti, vsaj od časa do in to se izgodi v lepem vremenu, ko sije solnce, najbolje tako, da se snaži živina pred hlevom, v hlevu pa se odpró okna in vrata, da posije morebiti tudi va-nj solnce ter se tako zrak lepo izpremeni v njem.

Kislo zelje.

Vsakdo zna, da je kislo zelje dobro in okusno jelo in pride zato v kmečkih družinah poleg krompirja tudi največkrat na mizo. Ali kaj, ko ga ne znajo povsod pripraviti tako, kakor je prav! Kakor pri vsaki stvari, tako je in pri zelji še je bolj treba snage in reda. Pri vsej snagi pa se še vselej lahko nagodi, da se zelje izkazi in postane preveč kislo. Da se to prepreči, storimo bojda dobro, ako denemo

zelje v kad iz brezovega lesa in če to ni mogoče, vtaknimo vsaj en kol iz tacega lesa v zelje. Potem se drži bojda zelje dolgo in ostane čez poletje še okusno. Naj poskusi katera naših bralk in naj nam poroča o svojem času, kako se je njej skušnja činesla.

Sejmovi. Dne 15. novembra v Poličanah, v Središči, v Radgoni in na Vranskem. Dne 16. novembra v Gomilici. Dne 19. novembra na Ljubnem.

Dopisi.

Iz Ščavniške doline. (Zborovanje) Ščavniško-sadjarskega društva v Očeslavcih vršilo se je dne 27. okt. kljubu skorej prekesnemu ali prepoznemu naznanilu, kakor tudi hladno-jesensko pihajočemu vetru prav izborno. Predsedništvo skupaj z lepim številom društvenikov ogledalo si je najpoprej društveni vrt, ki je res na prav lepem gričku, kakor vstvarjen od Vsegamogočnega za sadonosnik. Ograjen prav lepo in zasajen je že zdaj — komaj v dveh letih z blizo 500 sadik. Bujna rast! Potem se je društvo vrnilo v prostorije hišne pri gosp. Alojziju Kreftu, kjer sta potem dva govornika, prvi znanstveno, poljudno in šaljivo, drugi dejanski razvijala in razlagala opravke umnega sadjarja v jeseni in po zimi, kakor tudi predlagala razne nasvete. Posebno je drugi govornik razložil dokaj lepo gnojitev in gojitev sadnega drevja zdaj v jeseni in po zimi: Kolo okoli drevesa, gnoj primeren — najboljši je kompost — podpora drevesa, obrezovanje drevesa itd. Med nasveti raznimi naj omenim, da si bo društvo v prihodnjic naročilo knjige in časopise, koji govorijo in pišejo v poduk in korist sadjarskemu društvu. Zborovanje se je sklenilo s tremi jedernatimi napitnicami, slednja teh veljala je Našemu svitlemu cesarju Francu Jožefu I., ki tudi imajo um in srce, kakor tudi pripravljeno odlikovanje za pridne, dolgoletne sadjarje (izgled nam je glasoviti Pečovnik-Bezjak Teharski). Vsi govori in napitnice bili so z ogromnimi živio-klici, kakor tudi z godbo in izvrstnim petjem slovenskih Jurjevskih-Ščavniških pevcev pozdravljeni. Tako in še veselejše veselico pričakujemo zopet drugo leto — v letnem času — pod vedrim nebom, v vrtu našem samem, dotlej pa naj srečno rastejo mlada naša drevesca in naj se množi število družbenikov!

Iz Konjic. (Volitve) za občino okolica Konjiška so pred vratmi. Listine volilcev so sestavljene in je v prvem razredu 32, v drugem 75 in v tretjem razredu 279 volilcev, tako da bode ta nova občina še vedno največa v celem okraju. Akoravno so po statistiki vsi prebivalci okoliške občine Slovenci (razven Dobiahof 3 Nemci)

vendar se sliši, da bodejo tudi tržanski volilci postavili svoje kandidate za okoliško slovensko občino. Torej, slovenski volilci, pozor, zdaj le za se imate priliko pokazati, ali je Slovence pri Konjicah sam svoj gospodar na svoji zemlji.

Od sv. Urbana pri Mariboru. (Razno-terosti.) V Mariborski okolici nemaš lepšega kraja za razgled od tega pri sv. Urbanu, podružnici Kamniški. Prijazna cerkva stoji na ljubkem hribčku ter se milo kot stražnik ozira okoli po lepih slovenskih goricah in gleda kot branik slovenske meje proti nemškemu, boljše ponemčenemu zgornjemu Štajarju. Kdor se je kedaj že povspnel na ta griček, ni se kesal, niti se mogel načuditi lepemu razgledu. V jutro razgrnejo se pred očmi slovenske gorice, z meglo pokrite, kakor neizmerno gorje. Tu in tam moli iz megle kaka bela cerkev, kakor iz morja od daleč se približajoča ladja. Kadar je pa razkadilo solnce meglo, odpre se krasen vidik proti izhodu do ogerske ravnine. Kdor je bil v Mariboru in ne pri sv. Urbanu, ne ve kakšne lepote krije v sebi Mariborska okolica. Trgatev se je prav dobro obnesla tukaj, sicer je vina manje od lani, toda kapljica in nje cena je boljše za polovico od lanske. Predajali so letošnje vino kar od krnice od 80—105 fl., muškatelec pa od 26—30 kr. litar. Samo neke Slovence so opeharili neki nemškutarji, kakor se glasi po tem kraju, da so kupili po 50 do 60 gl. četrtrinjak. Ne more se nikoli prepogostokrat govoriti: Slovenec, varuj se nemškutarja! Ta ni tvoj prijatelj, kakor tudi njihove „ceitunge“ niso tvoje prijateljice. Grdijo ti najdražji naši svetinji sveto vero in mili naš materini slovenski jezik. In v tem je prava mojškra „Marburger Zeitung“, ki se zastonj okoli pošilja med neke Slovence. Ta ti je prava jezljiva in kregljiva tetica. Kokodače časi, kakor kokoš, kedar je znesla kak — smrdljivi zaprtek. Nedavno je javkala, kako se Nemcem huda godi na Spod. Štajarskem. Toda dokler nas porogljivo „vindišarje“ imenujejo, naj bodo le mirni „švabi“. Povsod imajo po slovenski Mariborski okolici nemške napiske in nam kvarijo čisto slovenska imena, kakor: „Kartschowin“ t. j. slovenska Krčevina, krčiti, „Rossbach“, menda niso tukaj v času, ko so še gldali želod, Nemci svojih konj napajali. Zakaj? Ker nobenega potoka ni! Spakodrani „Rossbach“ je slov. „Razpah“, razpahnuti, razpahniti, „Wienergraben“ so slovenski „Vinarji“, kakor govori ljudstvo itd. Nadalje piše, Slovencev je letos za dva razreda, Nemcev pa komaj za eden na Mariborskem gimnaziji. In kakšni so še ti Nemci! Eden, dobro ga poznamo, ki je za nemški razred napravil preskušnjo, se je hitro pohvalil „ih bin schon gmaht prifung!“ Bog ga žegnaj nenasitljivemu ponemčevalnemu žrelu! — In ondan spustila je jezo na neke

gospode župnike, češ: „kolektura“ je odkupljena, torej naj ne hodijo s „puto“ okoli vinogradov nemških posestnikov mošta pobirat. Vedi naj tetica „Blatarica“, da to ni nobena „kolektura“ ampak plačilo za vremenske sv. maše. In potem vinogradi še vendar niso ponemčeni, Nemci, marveč so od slovenskega pota napojena zemlja na slovenskih tleh. Obdeluje jih slovenski težak in ta potrebuje „gospode župnike“. In če tem nemškim posestnikom niso po volji stare naše slovenske šege, po kaj pa so prišli med nas Slovence! Klicali jih menda nismo, izgubili pa tudi niso ti med Slovenci ničesar, torej nemajo med nami tukaj ničesar iskati. Ostanejo naj pri svojih „jodlarjih“, ki imajo „kašo v grlu“ in noben slovenski duhovnik jih ne bo nadlegoval. — Sneg, ki je pred dobrim tednom padel, precej je vže skopnel. Toda škode je dosti napravil, sosebno na mladih drevesih. Redkokateremu je prizanesel, da ga ne bi malo postrigel. Po gozdih leži vejevja na tleh, kakor bi smrečja naklestil. — Šola se je tudi začela po okolici. Navada je povsod, da se začne in konča s sv. mašo. Samo Kamniška nemškutarška šola dela menda med vsemi šolami v okolici v tem in v nekih drugih rečéh sramotno izjemo, ker nikdar ne slišimo, da bi se kaj takega oznanilo. Radovedni smo, je-li to znano c. kr. nadzorniku. Tu bi bilo treba njegove pomoči.

Z Dobrne. (Drobtinice.) Za načelnika krajno šolskemu sovetu ovokrajnemu je zopet izvoljen velč. gosp. dekan Gajšek, in sicer soglasno. Na splošno željo odbornikov je imenovanec sitno čast znovič prevzel. — Mnogoletni uradnik topliški in sedaj krajno-šolski nadzorovalec, g. Brauner, podal se je v pokoj. — Povodom poroke cesarjeve hčere Marije Valerije so topličarji priredili tombolo. S skupljenim denarjem se je ubožnim šolarjem oskrbela obleka. Toto so nedavno v šoli razdelili med učence. — Letino imeli smo, hvala Bogu, dobro. Res, da je suša precej pritiskala, vendar za rastlinstvo ni bila preveč občutljiva. Ljudje so se posebno bali, da ne bode repe in „mrkevce“, ali, kakor tukaj pravimo, korenja; toda dež je je poškopil za silo in opomogel imenovanemu „malovju“. — S trgatvijo so gospodarji zadovoljni gledé kakovosti in kolikosti. Skoro vsaki je dobil mošta več od vlani; pa tudi boljše kapljice, ker je grozde dozorelo lepo, da redkokrat tako. Peronospora letos listja ni smodila; to delo je opravil mraz dne 21. oktobra. — Z vodo je hodila trda. Vsled suše vsahovali so studenci. Včasih se je sicer vsipalo po nekoliko rose iz oblakov, ali to je bilo malo. Za ljudi se je vode dobivalo navadno še blizo hiš, a živino so morali z viših krajev po četrť in po pol ure daleč v doline goniti „na vodo“ v potoke. Mlinarji niso mogli pri najboljše volji

zadostno vstrezati. Do sedaj so se vodnjaki pač že dovolj napojili. — Dne 28. oktobra in in predidóčo noč je zemljo pokrili sneg do 20 cm na debelo; polomil je marsikatero vejo in mlado drevo, ker še listje ni bilo odpadlo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Nj. veličanstvo, svitli cesar se je odpeljal na Ogersko in ostane brž dalje časa na graščini v Gödöllö ali pa v cesarskem gradu v Budi. — Državni zbor skliče se najbrž že na 2. dne prihodnjega meseca in bodo torej do onih mal vsi dež. zbori prenehali s svojim delom, če ga že ne bodo vsi po polnem dognali. Kakor je sedaj podoba, bode ga ostalo še česemu v Pragi in pa nižjeavstrijskemu na Dunaji. — Na Dunaji vrši se sedaj posvetovanje avstrijskih škofov, o čem pa da v prvi vrsti, to se ne zna, sluti pa to človek lahko, ako ne zapira svojih oči pri zadevah sv. katoliške cerkve. — V štajarskem dež. odboru bodo tudi poslej samo nemški gospodje; se ve, da za liberalno gospódo velja slov. ljudstvo toliko, kakor da ga ni vsaj tretjina vseh štaj. prebivalcev, kjer hodi za pravice, pri plačilih pa je potlej pač drugače. — Graško mesto pripravlja lastno, t. j. na stroške občine pokopališče blizu Puntigama; za nj bode treba nad 120.000 gold. denarja samo za to, da se napravi; koliko pa ga bode treba vsako leto za to, da se vzdrži, to se ne zna, toda gotovo je, da ne malo. — V koroškem dež. zboru je predlagal poslanec Einspieler, naj se razdeli dež. šolski svet v dva oddelka, v nemški in slovenski, se ve, da njegov predlog, da-si bi bilo prav tako, ni obveljal. — Za vrvanje reke Zile je vlada pri volji dati 134.000 gold. in ravno toliko bi naj dala dežela. Prav, toda kje jih bode vzela? — Kranjski dež. zbor sklene najbrž postaviti, vsled katere ne bode pri vknjiženji dolga na kako zemljišče treba potrjenja podpisov po c. kr. notarji, če dolg ne preseže 100 gld. Nekaj olajšanja bi to že bilo in nekaj goldinarjev bi si s tem že človek prihranil. — V kratkem bode treba vis. vladi izreči svoje menjenje, ali je pri volji napraviti c. kr. višjo sodnijo za vse slov. pokrajine v Ljubljani, ali pa naj ostane vse pri starem, ko ste taki samo v Gradci in pa v Trstu, prva nemška, zadnja pa laška. — Mestu Gorica primanjkuje v letnem proračunu kacic 8000 fl. in dobiti jih hoče mestno starešinstvo iz višjih doklad. Se ve, da za to ni treba veliko, naj se sklene taka doklada ali plačevati jo, to ne bode vsem tako lahko! — V Trstu je razpočila uni dan sopet petarda in sicer na tržišči pred kolodvorom; zločinca pa še niso ujeli. — Dež. zbor za Istro je sklenil resolucijo, naj velja pri vseh sodnijah edino laščina, pripusti

pa se le za silo hrvaščina in slovenščina pri njih obravnavah. To je jako drzna resolucija! — V Kraljevcih na Hrvaškem je bila v zadnjem tednu sinoda srbskih pravoslavni škofov. Ne verjamemo, da bodo njeni sklepi vsem po volji, najbrž pa bodo ogerski vladi. — Na Ogerskem se razcepi stranka grofa Apponyia in le-ta postane minister znotranjih zadev. To ni slabo znamenje za sedanjo vlado. — V Galiciji bi radi obč. sodnije in pri njih bi se naj tudi sodilo črez majhne pregreške in tudi o razžaljenji časti. Hitre in po ceni bi že bile take sodnije, ali težko, če pride še v kratkem pri nas do njih.

Vunanje države. V mestu Lodi na Italijanskem so imeli te dni velik katoliški shod in so jim sv. oče Leon XIII. poslali posebno pismo, polno tolažbe in pohvale za blage može, ki stojé očitno za načela kat. cerkve gledé na šolo in na delalsko vprašanje. — Minister Crispi se je vrnil iz Milana, kjer se je dogovarjal z nemškim drž. kancelarjem, v Rim in kakor se kaže, je imel „dobro srečo“ pri tem svojem shodu. No more biti pa še izvemo kaj več o tej sreči njegovi. — Na Francoskem še imajo premalo trdnjav in minister Freycinet si prizadeva veliko za to, da mu dovoli drž. zbor denarja, kolikor ga je za-nje treba. Malo ga pač ne bode treba. — Delalci v Belgiji želé za se volilno pravico, doslej še ni veliko upanja, da jo dobijo. — V Angliji se množi stranka Gladstoneja, vsaj pri zadnjih obč. volitvah je pršilo veliko njegovih mož na vrh in te so po navadi merilo za volitve v drž. hišo. — Katol. irsko ljudstvo trpi veliko pomanjkanje, ker se je ondi krompir, torej najnavadna hrana, letos izkazil. — Nemška državo bojda ne bode znižala colnine na blago, žito, vino itd., ki prihaja tje iz naših dežel in sicer zato ne, ker bi bili domači ljudje potem neki na zgubi. No take sile bi že ne bilo! — Rusiji ni po volji, da se izseljuje toliko poljskih km-tov v Ameriko in zato ima sedaj močne straže ob zahodnih mejah svojih, da jih ne pustijo čez nje. — Kakor je sedaj podoba, ima princ Koburški veliko zaupanja pri Bolgarih in se kaže to posebno v „sobranji“ ali v drž. zboru. Škoda, da se to izpreobrne ondi lenko že čez noč. — Turska vlada je pri patrijarhu dosegla toliko, da pripusti, naj so grške cerkve odprte za molitev, ne pa naj se delijo tudi sv. zakramenti. S časom bode pa še že tudi privolil v to. — Novo grško ministerstvo že ima svoje težave in sicer ravno gledé na grško cerkev v Turčiji. Ne zna se, ali se potegne za njo minister Delyannis ali še pa pusti celo stvar na miru. — V Masavi, v italijanski deželi v Afriki, prišli so na sled večjim goljufijam, kriv jih je nek „grof“ Cagnasso, doma iz Milana. — V Braziliji, južni Ameriki, odpre se